דיוני ועדת השלושה,
ישיבה ג',
14.11.1958. ב' בכסלו.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

נוכחים : - השר פ. רוזן - יו"ר,
השר פ. נפתלי

נ ע ד ר: - השר מ. בנטוב (בגלל מחלה).

מוזמן להעיד : האלוף משה דיין.

היו"ר : - מודיע לעד כי הועדה דנה בהעדר חבר אחד. אמנם יירשם פרטכל בשביל השר בנטוב, אך אם הוא ידרוש לקרוא לעד שנית, על העד יהיה להופיע שוב.

להלן מסביר היו"ר לעד את תפקיד הועדה, ושואל אותו מה פירוש ההנחיה שניתנה ש"צריך לקיים שקט בגיזרה".

ה ע ד : - אני יכול להגיד באופן כללי שההנחיה היתה לא לעורר חזיתות נוספות מעבר לגבול.

היו"ר : - שמענו שבקבוצת הפקודות הדגיש האלוף צור שלא צריך לחמם את הגיזרה, מבפנים. אם ניתנה פקודה כזאת לפני 20 מפקדים, מה פירושה ?

ה ע ד : - לא הייתי באותה קבוצה. אפשר להבין את הביטוי "לשמור על שקט" הן במובן של שמירה ביד חזקה, או במובן שלא לעורר בעיות. המגמה הכללית היתה השניה. עוד לפני זה היתה הצעה על פעולת הטעיה, שיחשבו שאנו מתכוונים לירדן, ואף רעיון זה נפסל, כדי לא ליצור שום דבר בלתי רגיל בחזית הירדנית. אם אלוף צור מסר מה שקיבל במטכ'ל, פירוש הדבר היה לא ליצור מתיחות בגבול, ולא להנהיג משטר יותר חמור העלול לעורר מתיחות.

ה י ו"ר: - נאמר שאפילו לגבי מסתננים היתה הוראה לא לירות בנשים וילדים.

ה ע ד : - ביחס לנשים וילדים יצאה פקודה כזאת. הדבר התעורר בקשר עם הסתננויות מאיזור עזה, כשאנשים היו פושטים לקטוף תאנים וכדו'.

היו"ר : - האם אחרי קבוצת הפקודות ראית את אחד המפקדים שהיו בה ?

ה ע ד : - לא מפקדים מהכפופים לצור.

היו"ר : - את שדמי ?

ה ע ד : - אותו לא ראיתי בכלל. אינני זוכר דבר כזה. האם מישהו אומר שהוא ראה אותי ?

היו"ר : - האם דיברת עם שדמי שכדאי להבריח את הערבים ?

ה ע ד : - אינני חושב. היתה הצעה של פיקוד הצפון בקשר עם רנמה ובקרה באיזור המפורז, שהערבים שם אינם רוצים לקבל אזרחות ישראלית. אלוף פיקוד הצפון הציע לפנותם מהשטח בהזדמנות נאותה. הדבר אושר בתנאי שלא יגרום לשום תקלות - זה בפיקוד הצפון בסביבת ראש-פינה. ואם היתה הסתייגות כזאת כלפי לא ישראלים באיזור מפורז לא יכלה להיות הוראה להבריח ערבים מהמרכז. הוראה כזאת לא יכלה להיות בכלל.

היו"ר : - האם אינך זוכר שאחרי קבוצת הפקודות דברת עם שדמי והוא שאל אותך "איך להבין לשמור את השקט" ואתה אמרת שכדאי להבריח את הערבים ?

ה ע ד : - לא זוכר. אף פעם שדמי לא אמר לי דבר כזה. בלשכת מטכ"ל היה נהוג לנהל יומן מפורט. לא מצאתי שם שום דבר אודות פיקוד המרכז. האם מישהו אומר שנפגש אתי וקבל הוראות ?

היו"ר : - אחרי הישיבה שהיתה לועדה אמר לי מישהו ששדמי שאל אצלך שאלה כזאת אחרי קבוצת הפקודות. זה מכלי שלישי, שמועה.

ה ע ד : - על פגישה עם שדמי אני יכול להגיד שאינני זוכר בהחלט. אשר להברחת הערבים, זה לא יכול בכלל להיות, כי לא היתה שום מחשבה כזאת, אפילו למקרה שירדנים יפלשו. רצינו לעשות את הפעולה במצרים מתוך הפתעה גמורה וכל מחשבה על פעולה מוקדמת היתה סותרת מגמה זו.

(בזה תמה עדותו של משה דיין).

העד השני הוא סא"ל שאול פינצ'וק, כיום קצין הדרכה בפיקוד המרכז, ובתקופה הנדונה קצין מבצעים בפיקוד המרכז.

העד מאשר שהיה נוכח בקבוצת הפקודות, כאשר אלוף צור הסביר את המצב ונתן הוראות.

היו"ר: - שואל אלו הוראות ניתנו בנוגע להתנהגות כחות הבטחון באיזור הגבול המרכזי, לקראת מבצע "קדש".

העד: - בקבוצת הפקודות הנדונה אני זוכר משפט המצלצל בראשי, שצור אמר לא לחמם את הגיזרה, בתוספת: לא להגרר לפרובוקציות. על משפט זה אני מוכן להשבע.

היו"ר: פרובוקציות של מי? של הירדנים?

העד: - כמובן. את הביטוי לא לחמם את הגיזרה ייחסתי לירדן בלבד, ולא למעוטים. שאלת המעוטים לא עמדה בכלל. גם כשדובר על פרובוקציה חשבתי שהכוונה לירדנים וגם למסתננים. על המעוטים זכור לי רק שבפקודה כתובה נאמר, כי כל פעילות נגד מעוטים תבוצע רק לפי אישורו של אלוף הפיקוד.

היו"ר: - זה קבל כל אחד מהמפקדים?

העד: - כל אחד.

היו"ר: - שומעים ירויות בכפר-קאסם מעבר לגבול?

העד: - כן. זה ענין של ק"מ אחד או שנים מהגבול.

היו"ר: - היה ויכוח על עוצר?

העד: - לא זכור לי. ייתכן שעל כך דובר בארבע עינים או במסה מצומצם.

היו"ר: - שדמי היה נוכח בקבוצת הפקודות שאתה נוכחת בה?

העד: - כן.

(בזה תמה עדותו של סא"ל פינצ'וק)

העד השלישי הוא סא"ל עמיחי צור, שהיה בתקופה הנדונה קצין אפסנאות של פיקוד המרכז.

בתשובה לשאלה של היו"ר מאשר העד, כי היה נוכח בקבוצת הפקודות הנדונה.

<u>העד:</u> – "זה היה בישיבת הבוקר". "ניתנה סקירה על ידי האלוף והוא הדגיש רצוננו בשקט מוחלט בגיזרה שלנו. לא לחמם את הגיזרה, כדי לא להפריע למאמץ המלחמה בדרום. האלוף הדגיש שאין להסתבך ואסור לחמם את הגיזרה".

<u>היו"ר:</u> – האם חשבת על המעוטים?

<u>העד:</u> – "היתה בעיה איזה מוצב לתפוש, את הכפר או גבעה אחרת, פחות טובה. סוכם לתפוש את הגבעה שמחוץ לכפר. הסיבה היתה אחת ויחידה: לא להסתבך עם התושבים ולא לערבב אותם בפרשה של הגנת הגבול עם הירדנים".

<u>היו"ר:</u> – האם אתה יכול להוסיף משהו שיפיץ אור על השאלה אלו הוראות ניתנו ערב מבצע "קדש" כלפי התנהגות כחות הבטחון לגבי המעוטים? האם ידועה לך פקודת סא"ל תמיר שחטיבה 17 לא תבצע פעולה נגד מעוטים בלי פקודה מאלוף הפיקוד? למה דוקא 17?

<u>העד:</u> – חטיבה 17, מפני שבשטחה היו המעוטים.

<u>היו"ר:</u> – האם נשאלו אז שאלות?

<u>העד:</u> – הכל היה ברור.

<u>היו"ר:</u> – האם דובר על עוצר?

<u>העד:</u> – לא זוכר. הייתי נוכח רק בישיבת הבוקר.

(בזה תמה עדותו של סא"ל ~~[illegible]~~ [illegible])

בתום הישיבה הוחלט להעביר את הפרטיכל בהקדם לשר בנטוב, מתוך מגמה לסיים בזה את עבודתה של הועדה, מאחר שהידיעות של היום אין בהן משום שינוי לגבי ההתרשמות מן העדויות שהיו בישיבות הקודמות.

היו"ר מעיר על ניסוח מסולף בידיעה ב"הארץ", ומסמיך את דובר הממשלה להשתמש בהזדמנות נאותה כדי להעיר לעתון, שתפקידה של הועדה לא היה לטפל בחוקיות ההוראה, אלא רק לקבוע מה היו ההוראות שניתנו.

פרטיכל זה נרשם ע"י מזכיר הממשלה בטופס אחד ובהעתק אחד. הטופס היחיד נמסר לשר רוזן והעתק היחיד נשמר אצל מזכיר הממשלה.